

Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 155

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 26. jaanuar 2026

Algas 11.10, lõpp 12.48

Juhataja: Signe Riisalo (esimees)

Protokollijad: Riin Lindpere (konsultant), Kristi Tori (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Kalle Grünthal, Jaanus Karilaid, Tanel Kiik, Helmen Kütt, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind

Komisjoni ametnikud: Heidi Barot (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristi Reindla (nõunik), Helgi Kundla (nõunik)

Puudusid: Toomas Järveoja ja Aleksandr Tšaplõgin

Kutsutud: kollektiivse pöördumise algatajad Kalmer Kalaus ja Gerli Lehe, Sotsiaalministeeriumi keskkonnatervishoiu poliitika juht Aive Telling (3. päevakorrapunkt); Signe Riisalo töövari Arp Reindla

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Arvamuse andmine Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve asjas 5-25-73
3. Kollektiivse pöördumise "Tervisliku ja suitsuvaba elukeskkonna loomine kortermajades" arutelu
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu sotsiaalkomisjoni nädala (26.01.–01.02.2026) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 26. jaanuar 2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Arvamuse andmine Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve asjas 5-25-73
3. Kollektiivse pöördumise "Tervisliku ja suitsuvaba elukeskkonna loomine kortermajades" arutelu
4. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 27. jaanuar 2026 kell 14.00

1. Arutelu retseptiravimite väljakirjutamisest
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Kalle Grünthal, Jaanus Karilaid, Tanel Kiik, Helmen Kütt, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo).

2. Arvamuse andmine Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve asjas 5-25-73

Signe Riisalo rääkis, et Riigikohus on küsinud arvamust põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-25-73. Tallinna Halduskohus tunnistas 25.11.2025 otsusega haldusasjas nr 3-25-1309 tubakaseaduse (TubS) § 10⁴ lõike 4 ja riigilõivuseaduse (RLS) § 298⁴ lõiked 1–3 põhiseadusega (PS) vastuolus olevaks ulatuses, milles need ei tee riigilõivude ja müügimahtude teate hindamise tasu puhul erandit sigaritega seotud toote teate ja teate muudatuse läbivaatamisel, teate avaldamisel ja hoidmisel ning müügimahtude teate hindamisel. S. Riisalo tuletas meelde, et Vabariigi Valitsuse algatatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 401 SE menetlemisel esitas valitsus ettepaneku kehtestada riigilõiv uue tubakatoote maaletoomiseks ning selle loa saamiseks. Algselt välja pakutud summa oli kuus korda väiksem kui praegu kehtiv. Eesti 200 fraktsioon esitas eelnõule muudatusettepaneku riigilõivu suurendamiseks, mille sotsiaalkomisjon ka heaks kiitis.

Praeguseks on kujunenud olukord, kus sigaritootjad seisavad silmitsi 5000-eurose riigilõivuga, mis on nende väikeste partiide ja müügimahtude tõttu problemaatiline. Riigilõivu eesmärk on tavapäraselt katta avaliku sektori kulud, mis kaasnevad menetlusprotsessiga, kuid – nagu sotsiaalkomisjon toona rõhutas ja millele ka Riigikogu lõpphääletusel toetuse andis – võib riigilõivu kasutada ka käitumise mõjutamise vahendina, soodustades positiivset käitumist ja piirates kõrgemate maksumääradega negatiivset käitumist. Sotsiaalkomisjon peab igasugust tubakatoote tarvitamist negatiivseks käitumiseks. Kehtestades tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote teate läbivaatamise riigilõivumääraks 5000 eurot tegi sotsiaalkomisjon poliitilise otsuse, et tervishoiusüsteemile langevad kulud tuleb lisaks kõigile maksumaksjatele kanda ka ettevõtjate poolt, kes oma majandustegevuse tulemusena rahvatervist otseselt mõjutavad, mistõttu kasvab ka koormus tervishoiusüsteemile. Samuti oli eesmärk rahvatervise kaitseks vähendada Eesti turule toodavaid tubakatooteid ja saada riigieelarvesse lisatulu.

Signe Riisalo andis arvamuse avaldamiseks sõna komisjoni liikmetele.

Irja Lutsari sõnul oli eelnõu 401 SE menetlemise ajal Eesti turul ligikaudu 46 000 erinevat tubakatoode. Tooteid oli sedavõrd palju, kuna registreerimistasu puudus. Sigarite müüki eelnõu menetlemise ajal eraldi ei arutatud. Komisjoni aruteludes jõuti järelduseni, et sedavõrd palju erinevaid tooteid ei ole Eesti turule vaja. Lisaks majanduslikele kaalutlustele olid arutusel olulisel kohal ka rahvatervise argumendid. Samal ajal võeti arvesse ka fakti, et Eesti noored on Euroopa Liidus ühed juhtivaid e-sigarettide tarbijaid.

Kalle Grünthali sõnul on ta pärast seaduse vastuvõtmist sigarimaailmaga mõnevõrra rohkem kokku puutunud. Ta rõhutas, et muude tubakatoote ja sigarite vahel on erinevus, kuna sigarid on valmistatud puhtast tubakast, ilma lisanditeta. Samas muud tubakatoode, näiteks sigaretid, sisaldavad rohkelt keemilisi ühendeid. Sigar koosneb täielikult tubakalehest ning on seetõttu täiesti looduslik toode. K. Grünthal leiab, et sigarite ja teiste tubakatoote käsitlemine peaks olema eristatud. Sigarite tarbimine ei ole Eestis väga ulatuslik. Seetõttu ei pea K. Grünthal sigaritele registreerimistasu rakendamist mõistlikuks, kuna see võib viia looduslikust toorainest valmistatud toodete turult kadumiseni.

Signe Riisalo osutas, et sotsisaalkomisjoni otsused seaduse menetlemisel olid konsensuslikud.

Jaanus Karilaid avaldas kõrvalepõikena arvamust, et tubakatarbijate omaosalus võiks tervishoiusüsteemis olla kõrgem. Ta soovis teada, kas sotsiaalkomisjon on seda küsimust

kunagi arutanud. Tubakatarbijad peaks Tervisekassasse rohkem panustama, kuna nende harjumused suurendavad tervishoiukulusid.

Signe Riisalo tõdes, et tema juhtimise ajal ei ole sotsiaalkomisjonis seda teemat arutatud.

Irja Lutsar oponeeris K. Grünthali sõnavõtule. Kiire netiotsinguga leidis ta sigari tarvitamisega seotud terviseriskide loetelu, kuhu kuuluvad vähk, sealhulgas kopsuvähk, suu-, neelu-, kõrivähk, söögitoruvähk, kõhunäärme-, põie-, neeru- ja emakakaelavähk, südame-veresoonkonna haigused, südameinfarkt, perifeersetes arterites haigus, kõrgem vererõhk, ateroskleroos, kopsuhaigused, mõju immuunsüsteemile, reproduktiivtervise riskid ning muud mõjud. I. Lutsar rõhutas, et sigarid ei ole mingil juhul ohutud ning nende tarvitamise ja terviseriskide vahel on tihe seos. Ohutut suitsetamist ei eksisteeri.

Eero Merilind toetas I. Lutsari öeldut. E. Merilind arstina leiab, et erinevad tubakatooted peaksid olema maksustatud võrdselt. E-sigarettide kohta on samuti avaldatud arvamust, et need on tervisele vähemohalikud ning seetõttu peaksid olema madalama maksumääraga maksutatud. E. Merilind selle väitega ei nõustu. Kopsuvähi sõeluuringute osalejad on kõik suitsetajad. Ta rõhutas, et suitsetamine on tervisele kahjulik.

Kalle Grünthal rõhutas samuti, et väide, nagu oleks e-sigaret vähem kahjulik, ei ole põhjendatud. Need tooted on olnud turul suhteliselt lühikest aega ning usaldusväärseid teadusuuringuid nende mõju kohta veel ei ole. I. Lutsarile vastas ta, et internetist leitud andmed ei ole usaldusväärsed, tuginema peaks teadusuuringutele. Sigari ja sigareti suitsetamise vahel on oluline erinevus.

Signe Riisalo nentis, et komisjoni arutelu on läinud oluliselt laiemaks kui Riigikohtule antav vastus seda eeldab ja mainitud teemade arutelu saab jätkata tulevastel komisjoni istungitel. Ta tegi ettepaneku anda Riigikohtule arvamus, milles leitakse, et tubakaseaduse § 10⁴ lõige 4 ning riigilõivuseaduse § 298⁴ lõiked 1–3 on põhiseaduspärased.

Otsustati:

2.1. Saata Riigikohtule arvamus, milles leitakse, et tubakaseaduse § 10⁴ lõige 4 ning riigilõivuseaduse § 298⁴ lõiked 1–3 on põhiseaduspärased (poolt 7: Jaanus Karilaid, Tanel Kiik, Helmen Kütt, Mihkel Lees, Irja Lutsar, Eero Merilind, Signe Riisalo; vastu 1: Kalle Grünthal; erapooletuid 0).

Signe Riisalo võttis vaheaja kuni kell 12.00.

3. Kollektiivse pöördumise "Tervisliku ja suitsuvaba elukeskkonna loomine kortermajades" arutelu

Signe Riisalo märkis, et kollektiivsele pöördumisele andis allkirja 4119 inimest. Pöördumine võeti Riigikogu menetlusse 20. novembril 2025. Ta andis sõna pöördumise algatajatele.

Gerli Lehe tegi slaidide (lisa 1) abil kollektiivsest pöördumisest ülevaate. Ta rääkis, et kõigil on õigus elada tervislikus ja puhtas keskkonnas. Paraku on paljudes kortermajades naabrite suitsetamise tõttu mittesuitsetajate elu keeruline. Eriti suur on probleem suvel, kui inimestel on aknad rohkem lahti. Uutel kortermajadel on ühised ventilatsioonivad, läbi mille liigub suits ka teistesse korteritesse. Passiivse suitsetamise kahjulik mõju on teaduslikult tõestatud. Eriti ohustab see lapsi ja rasedaid naisi, lisaks südamehaigeid ja hingamisprobleemidega inimesi. Passiivse suitsetamise tagajärjel võivad lastel avalduda õppimiskärsed, kroonilised haigused või allergiad. Ta nentis, et paljud lapsevanemad tarbivad e-sigarette, mille kohta levib valearusaam, et tegemist on veeauruga ning see ei ole kahjulik. Teadaolevalt on e-

sigareti kahjulikkus samaväärne tavasigaretiga. Kõneleja märkis, et lisaks on murekohaks see, et Eestis on suurem kopsuvähki üks Euroopa kõrgemaid. 2023. aastal diagnoositi Eestis ca 850 kopsuvähki, millest suurem osa on seotud suitsetamise või passiivse suitsetamisega. Lisaks põhjustab passiivne suitsetamine erinevaid terviseprobleeme nagu peavalud, allergilised reaktsioonid ja astmahood.

G. Lehe sõnas, et kollektiivse pöördumise eesmärk on tagada kõigile turvaline ja tervislik elukeskkond, kaitsta mitesuitsetajate õigust puhtale õhule ning vähendada passiivse suitsetamise kahjulikku mõju. Ta rõhutas, et algatus ei ole suitsetajate vastu, vaid tervisliku elukeskkonna poolt. Täna ei kujutaks keegi ette seda, et restoranides ja kohvikutes võiks suitsetada.

Tubakaseaduse (TubS) kohaselt on korteriühistul õigus keelata suitsetamine üldkoosoleku otsusega. Paraku ei ole igas kortermajas korteriühistut. Lisaks võib ühistu esimees või liige olla suitsetajana keelu kehtestamise vastu. Veel sätestab TubS, et suitsetamine on keelatud trepikodades, koridorides ja muudes ühiskasutatavates ruumides. Rõdudel ja akendel suitsetamine ei ole täna seadusega piisavalt reguleeritud. Põhiseaduse kohaselt on igal inimesel õigus tervise kaitsele. Rahvatervishoiu seaduse kohaselt on keelatud tegevus, mis ohustab teise inimese tervist või halvendab elukeskkonda. Tuleohutuse seaduse järgi on isik kohustatud rakendama tulekahju tekkimist vältivaid meetmeid ning hoiduma tegevusest, mis võib põhjustada tulekahju. Kõneleja toonitas, et Päästeamet on kollektiivse pöördumise algatajatega rõdul suitsetamise küsimusega tegelemise osas sama meelt. G. Lehe märkis, et lisaks on tõstatatud küsimus suitsetamise reguleerimisest terrassidel, paarisajades ning bussiootepaviljonide ümbruses.

G. Lehe rääkis järgnevalt rahvusvahelisest praktikast. Näiteks Lätis on suitsetamine mitme korteriga elamute rõdudel seadusega keelatud. Leedus on suitsetamine rõdudel ja terrassidel keelatud, kui vähemalt üks elanik on selle vastu. Soomes saavad korteriühistud taotleda kohaliku omavalitsuse (KOV) kaudu suitsetamiskeeldu rõdudel või korterite juurde kuuluvatel õuealadel.

Kõneleja tegi ülevaate ettepanekutest seadusmuudatusteks. Ettepanek on muuta TubS-i ja keelata suitsetamine korterelamute rõdudel ja akendel. Lisaks täiendada korteriomandi- ja korteriühituseadust, et anda korteriühitustele selged ja jõustatavad volitused kehtestada suitsetamiskeeld kogu kortermaja territooriumil. Veel on ettepanek täiendada asjaõigusseaduse § 143 lõiget 1 järgmiselt: „Kinnisasja omanik ei pea taluma teiselt kinnisasjalt lähtuvat mõju, mis ületab tavapärasest kasutusest või kahjustab tervist, sealhulgas tubakatoodete, kuumutatavate tubakatoodete või e-sigarettide kasutamisest tulenevat suitsu, lõhna või auru, kui see levib teise isiku eluruumidesse, rõdule või muusse kinnisvara osasse ning takistab selle täisväärtuslikku ja tervislikku kasutamist.“

Veel on ettepanek suurendada KOV-ide rolli: tugevdada järelevalvet, võimaldada korduvate rikkumiste korral sanktsioone ning pakkuda korteriühitustele õiguslikku tuge. Lisaks tehakse ettepanek luua koostöös KOV-idega spetsiaalsed suitsetamisalad vähemalt 10 meetrit hoonest, et kaitsta mitesuitsetajate tervist ja tagada korrashoid.

Kalmer Kalas lisas, et Eesti Korteriühituste Liit (EKÜL) on teinud ettepaneku korterites suitsetamine keelustada. K. Kalas märkis, et renoveerimise käigus paigaldatakse kortermajadesse värskeõhuklapid. Paraku peavad paljud inimesed värskeõhuklappidest tuleva suitsuhaisu tõttu klapid sulgema. Seetõttu tuleks suitsetajatele võimalusel eraldi hoone ehitada või nad majast eemale suunata.

Gerli Lehe märkis, et kollektiivse pöördumise algatajate soov on, et ettepanekud jõuaksid SOM-i töölauale ning ministeerium töötaks välja lahendused.

Kalmer Kalas luges ette enda pöördumise (lisa 2). Ta rõhutas, et kodu tähendab tema jaoks kohta, kus laps saab turvaliselt kasvada, magada ja hingata puhast õhku. Passiivne

suitsetamine ei ole ebamugavus, vaid tõsine terviserisk. Paljude perede jaoks on ainus „lahendus“ kolimine. See ei ole õiglane. Algatus ei keela suitsetamist ega süüdistada suitsetajaid. Ta palus sotsiaalkomisjonil käsitleda teemat laste tervise ja rahvatervise küsimusena ning toetada samme, mis tagavad, et kodu oleks lapsele turvaline ja suitsuvaba.

Signe Riisalo hinnangul on kollektiivsele pöördumisele alla kirjutanud 4119 inimese suhtes õiglane see, kui püsitakse algatuse raamides ehk käsitletakse suitsetamise keelustamist rõdudel ja akendel. S. Riisalo andis sõna SOM-i esindajale.

Aive Telling sõnas, et keskkonnatervise valdkonnas on inimesi enim häirivateks küsimusteks rõdudel ja akendel suitsetamine ning müra. Ta nõustus eelkõnelejatega, et passiivne suitsetamine ei ole pelgalt ebameeldivus, vaid see avaldab inimese tervisele mõju. Eriti ohustatud on lapsed ning kroonilised kopsuhaiged.

A. Telling märkis, et rõdudel ja akendel suitsetamise keelustamise rakendamisel on üks küsimus eraomandisse sekkumine. Järelevalve teostamine omaks eelarvele väga suurt mõju. Ta tõi näite, et kui korteriühistu keelab põhikirjaga suitsetamise, siis elanikud sellest kinni ei pea, sest sellele ei järgne karistust ning keegi ei tee järelevalvet. Praegu kehtestatud suitsuvabade keskkondade üle teevad järelevalvet KOV-id. Paraku ei ole ka võimekamatel KOV-idel ressursse öösi suitsuvabades keskkondades järelevalvet teha. Järelevalve tugevdamiseks oleks vaja KOV-idele lisaressursse ning tõsta KOV-ide pädevust. See on poliitilise tahte küsimus.

A. Telling kommenteeris lähiriikide praktikat. Lätis teeb järelevalvet politsei, Soomes KOV-id. Soomes toetatakse järelevalve korraldamisel KOV-e erinevate maksude kaudu, mis on täiendavalt tubakatoodetele kehtestatud. Lisaks on Soomes tubakatoodetel jaemüügikoguste alusel järelevalvetasu, millest kaetakse tubakavaldkonna järelevalvet. Leedus teeb järelevalvet politsei koostöös KOV-idega. Eestis teeb politsei TubS-i üle järelevalvet ainult alaealistele müügi ja alaealiste tarbimise osas. Ta nentis, et Eestis ongi suurimaks probleemiks järelevalve. SOM on püüdnud probleemi lahendada.

Signe Riisalo andis komisjoni liikmetele küsimusteks sõna.

Tanel Kiik märkis, et ta toetab kollektiivset pöördumist. Ta on nii ministrina kui ka kodanikuna palju kokku puutunud suitsetamisest tulenevate probleemidega. Kortermajas elades on äärmiselt ebameeldiv, kui uste ja akende kaudu suitsuhaisu tuppa levib. Samuti on lapsega õues jalutades ebameeldiv suitsetajatest mööduda. Ta nentis, et teisest küljest on ka suitsetajatel omad õigused.

T. Kiik rääkis, et kui rõdul suitsetamine keelatakse, siis võib tekkida oht, et suitsetatakse korteris sees. Suitsetaja pereliikmed hingavad sel juhul suitsu veelgi rohkem sisse. Sõltuvalt ventilatsiooni ülesehitusest võib tubakasuits jõuda ka teistesse korteritesse. Kuidas sellist riski ära hoida või vähendada? Ta arvas, et isegi siis, kui suitsetajatele eraldi ala luua, ei lähe paljud külmakraadide või muude põhjuste tõttu selleks ettenähtud kohta, vaid suitsetavad ikkagi eluruumides.

Kalmer Kalas vastas, et selline oht on olemas. Seetõttu on EKÜL teinud ettepaneku korterelamutes suitsetamine keelustada. K. Kalas rääkis, et suitsetaja läheb rõdule suitsetama, sest ta ei taha, et tema elamine tubakasuitsu järgi haiseks. Tema naaber peab aga tubakasuitsu taluma.

Tanel Kiige hinnangul on mure on selles, et kui kortermaja rõdul suitsetamine keelatakse, siis suitsetaja sõltuvus sellest ei muutu - ta leiab muu koha, kus suitsetada. Mis võiks olla lahendus? Korteriühistule oleks suitsetamisalade loomine suur kulu. Kas riik või KOV-id peaks ühistuid toetama?

Gerli Lehe pakkus, et lähestikku asuvad kortermajad võiksid luua mitme ühistu peale ühise suitsetamise ala.

Eero Merilind kommenteeris, et ta toetab arstina suitsetamise vähendamist. Ühiskonnas on arutletud selle üle, kas suitsetamine või puhta õhu hingamine on inimõigus. Ta arvas, et pigem on inimõigus puhta õhu hingamine. E. Merilind märkis, et probleemi lahendamine on mõttekoht - kas ja kes peaksid korteriühistuid suitsetamisalade rajamisel toetama.

Kalle Grünthal rääkis, et teatavasti oli Eestis vanglates vangidele suitsetamine keelatud. Euroopa Inimõiguste Kohus (EIK) leidis hiljutises lahendis, et see piirang ei ole õiglane. Nüüd on Eestis vanglates suitsetamine taas lubatud. Ta soovis teada, kuidas kollektiivse pöördumise algatajad EIK-i otsuse valguses oma algatust hindavad. Ta rõhutas, et soovib vastust vaid sel juhul, kui pöördumise algatajad on EIK-i lahendiga tutvunud.

Kuna kollektiivse pöördumise algatajad ei olnud EIK-i lahendiga tutvunud, ei saanud nad K. Grünthali küsimusele vastata.

Irja Lutsar rääkis, et inimkond on väga pikka aega suitsetanud. Ta küsis SOM-i esindajalt, kas on teada, millega inimesed suitsetamisest loobudes oma sõltuvuse asendavad. I. Lutsar arutles, et kui riik justkui survestaks inimesi suitsetamisest loobuma, siis kas inimestel võib tekkida õigustatud ootus, et neile pakutakse suitsetamisest loobumise teenuseid. Kas sellega võib kaasneda tervishoiule lisakulu?

Aive Telling vastas, et tegelikult ei ole inimkond väga pikka aega suitsetanud. Tubakas muutus laiemalt kättesaadavaks alles 1970. aastatest alates. Ta rääkis, et inimesed asendavad tubakasõltuvuse tihti söömisega. Siiski ei tehta kollektiivse pöördumisega ettepanekut suitsetamist üldse keelata, vaid keelata suitsetamine kortermajade rõdudel ja akendel. A. Telling märkis, et ta on näinud kortermajade juurde loodud suitsetamisalasid näiteks Lõuna-Koreas Soulis. Lisaks on ta näinud Soomes suitsetamiseks ette nähtud katusealuseid. I. Lutsari küsimuse peale vastas A. Telling, et kui inimesed peavad suitsetamiseks oma korterist välja minema, siis ei saa nad seetõttu riigilt teenuseid nõuda. Muidugi oleks see positiivne, kui rohkem inimesi suitsetamisest loobuks. SOM arendab suitsetamisest loobumise teenuseid ning suunab inimesi suitsetamisest loobuma.

Gerli Lehe arvas, et kui KOV-id koostavad uusi planeeringuid, siis tuleks korterelamute territooriumile ette näha suitsetamisalad.

Irja Lutsar tõi näite haiglate suitsetamisaladest. Kui inimene on juba riietunud ning suitsetamisalale läinud, siis ei piirduta üksnes ühe sigaretiga. Korraga võidakse suitsetada ka neli sigaretti järjest. Kas ei teki oht, et suitsetajatele tehakse nn karuteene?

Aive Telling nõustus, et riske on mitmeid. Muudatusi tehes tuleb riske põhjalikult analüüsida. Muudatuste tegemisel tuleks anda inimestele üleminekuaega, et nad saaksid sellise mõttega harjuda.

Helmen Kütt jagas kollektiivse pöördumise algatajate muret. Ta sõnas, et on nii sotsiaalkomisjoni liikmena kui ka KOV-i volikogu esimehena kortermajades suitsetamise probleemidega palju kokku puutunud. H. Kütt küsis, kas ei teki oht, et kui rõdudel ja akendel suitsetamine kortermajades keelatakse, siis suitsetavad inimesed oma toas. Sellele ohule viitas ka T. Kiik. Sõltuvalt ventilatsioonisüsteemist võib inimene eluruumis suitsetamisega mõjutada lisaks endale ka teisi kortermaja elanikke. Korteri sees suitsetamist ei saaks kontrollida ei politsei ega KOV-id.

Ta tõi näite, et Viljandis läks kortermaja rõdul suitsetamise tulemusel alumise korruse rõdu põlema. Ülemise korruse rõdul olnud suitsetaja viskas suitsukoni üle rõduääre. Seega tekitab rõdul suitsetamine lisaks tervisekahjudele ka ohtu inimeste varale. H. Kütt sõnas, et isegi kui antakse KOV-idele ülesanne kontrollida kortermajades suitsetamise keeldu, siis ei kujuta ta selle rakendamist ette. Ta arvas, et ühiskonnas tuleks võtta suund sellele, et kortermajast

väljas selleks ette nähtud alal suitsetamine on normaalne ja mõistlik. H. Kütt palus selgitada, et kui kortermajade rõdudel ja akendel suitsetamine keelatakse, siis kas tulenevalt ventilatsioonisüsteemide ülesehitusest võib kortermaja eluruumides suitsetamine inimeste tervisele veelgi hullemat mõju avaldada.

Gerli Lehe nentis, et tegemist on kompleksse probleemiga.

Kalmer Kalas sõnas, et kui suunata suitsetajad ettenähtud alale suitsetama, siis on see samm tervislikuma elukeskkonna suunas.

Jaanus Karilaid märkis, et ta toetab kollektiivset pöördumist, eriti Tervisekassa pikaajalise eelarvepuudujäägi ning kopsuvähi diagnooside arvu tõusu vaatepunktist. Ta arvas, et järelevalve tegemise küsimus jääb nii-öelda õhku. Kõneleja tõi näite, et kõiki kiirusületajaid ei suudeta tuvastada. Paratamatult on see liikluskultuuri küsimus. Suitsetamiskeelust mitte kinnipidamine on käitumiskultuuri küsimus. J. Karilaid hinnangul peaks seadusandja oma suhtumist ja hoiakut näitama.

Mihkel Lees sõnas, et see oleks väga positiivne, kui riigis keelataks rõdudel ja akendel suitsetamine ning loodaks kortermajade lähedusse suitsetamisalad. Väga oluline on kontrolli korraldamise küsimus. Ta selgitas, et riigi tõsiseltvõetavus seisneb selles, et riik ei tohiks kehtestada selliseid seadusi, mille täitmist ei suudeta kontrollida. H. Kütt tõi välja, et KOV-idel suure tõenäosusega vastavat võimekust ei ole. Teadaolevalt otsib ka politsei praegu võimalusi töökoormuse vähendamiseks. M. Lees märkis, et lisaks on ta nagu T. Kiik mures suitsetamise pärast kortermaja eluruumides sees, kui rõdudel ja akendel suitsetamine keelatakse. Veel rääkis ta sellest, et kollektiivse pöördumise algatajad on võrdsustanud tavasigaretiga e-sigaretiga. Kui rääkida suitsetamiskeelu kontrollist, siis tavasigaretiga puhul jääb ruumi suitsuhais, aga e-sigaretid on sageli puuviljalõhnalised ning seetõttu on nende kasutamise kontrollimine praktiliselt võimatu.

Aive Tellingu hinnangul ei ole küsimus mitte niivõrd riigi tõsiseltvõetavuses, kuivõrd õigusloomes. Riik ei saa inimestele nõuet kehtestada ega sanktsiooni määrata, kui sellel ei ole jõustamismehhanismi. Küsimus ei olegi selles, et korterites tuleks kontrolli läbi viia, vaid selles, kes probleemi lahendama läheb. Kui seadusega ei ole kellelegi ülesannet ette nähtud, siis on see poolik lahendus.

Kalle Grünthal arutles, et kui kortermajade rõdudel ja akendel suitsetamine keelatakse, siis kuidas teostatakse järelevalvet. Korterrisse sisenemiseks tuleks taotleda niigi ülekoormatud kohtult luba. Kontrolli tegemiseks tuleks algatada vääртеomenetus. Tõendamiskoormus langeks menetlejale. Tõendamiseks läheks vaja eriaparatuuri, mis on eelduslikult väga kallis. Lisaks tõi K. Grünthal välja selle, et kui üks naaber teise peale kaebab, siis võivad järgneda sellele vastumeetmed, näiteks pahatahtlik puurimine varahommikul vms. Inimeste vahel tekivad konfliktid. Veel kommenteeris ta ettepanekut, et kortermajade läheduses võiksid olla suitsetamiseks ettenähtud katusealused. See võib viia katusealuste kujunemiseni noorte või alkohoolikute kogunemiskohtadeks, kus öösiti kogunetakse ja lärmatakse. Ta soovis teada, kuidas õigusparaselt toimida, et tema tõstatatud kitsaskohad ei ilmneks.

Signe Riisalo nentis, et iga muudatusega mõjutatakse mingil viisil inimeste käitumist. Ta selgitas, et kollektiivse pöördumise algatajaid ei ole juristid ning ta ei koormaks neid küsimustele vastamisega. Olgugi, et tegu on õigete küsimustega.

Helmen Küti hinnangul on kollektiivse pöördumise esitajad oma algatust kõigile arusaadavalt esitanud. Ta pakkus, et järgmisele komisjoni istungile, mil pöördumist arutatakse, tuleks kutsuda ka Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad, et saada selgust, milliseid lahendusi nad välja pakuvad.

Signe Riisalo tänas H. Kütti hea ettepaneku eest. Ta lisas, et kaasata tuleks ka Päästeameti ning Politsei- ja Piirivalveameti esindajad.

Eero Merilind märkis, et restoranides suitsetamine keelustati seadusega. See ei oleks lahenenud nii, et klienditeenindaja keelab klientidel suitsetada. Riik peab tubakapoliitikat muutma.

Signe Riisalo küsis SOM-i esindajalt, millised tegevused on SOM-i tööplaanis tubakapoliitika vaates kortermajade osas ette nähtud.

Aive Telling vastas, et SOM-il ei ole sel aastal tubakapoliitika vaates suitsuvaba keskkonna alaseid tegevusi plaanis. Järgmisel aastal on plaanis tubakapoliitika uue raamdokumendi koostamine, sarnaselt kunagi koostatud rohelisele raamatule. Peagi lõpeb Tubakapoliitika rohelises raamatus toodud Eesti tubakapoliitika mõju hindamine, mille viis läbi Maailma Terviseorganisatsioon.

Signe Riisalo sõnas, et mitme Riigikogu liikme poole on perroonil suitsetamise küsimuses pöördutud. Ta palus SOM-i esindajal perroonil suitsetamise problemaatika kaasa võtta.

S. Riisalo märkis, et komisjon kujundab oma seisukoha järgmisel pöördumise arutelul. Ta tänas päevakorrapunktis osalenud külalisi.

4. Info ja muud küsimused

4.1 Signe Riisalo tuletas komisjoni liikmetele meelde, et Riigikogu ja Teaduste Akadeemia koostöös korraldatav üritus Vaimu ja võimu dialoog III toimub 10. veebruaril 2026. Üritusel keskendutakse eestlaste tervisele ja tervishoiu tulevikule rõhuga personaalsel meditsiinil ja haiguste ennetusel. Komisjoni esimees tänas liikmeid, kes teevad üritusel ettekanded ja osalevad paneeldiskussioonis ning kutsus kõiki komisjoni liikmeid üles üritusest osa võtma.

4.2 Signe Riisalo tuletas komisjoni liikmetele meelde, et 5. märtsil 2026 toimub Brüsselis Euroopa Parlamendi korraldatav üritus „Women’s rights and democracy: combating stereotypes, disinformation and violence in the digital age“. Ta palus komisjoni liikmetel huvi korral kontakteeruda komisjoni sekretariaadiga.

4.3 Signe Riisalo rääkis, et 23. veebruaril 2026 toimub Brüsselis Euroopa parlamentaarse nädala raames sotsiaalteemade bloki sessioon, mis keskendub õiglase tööturu tingimuste loomisele kaksikülemineku (s.t digi- ja roheülemineku) tingimustes. Sotsiaalkomisjonilt oodatakse võimaluse korral esindajat. S. Riisalo palus komisjoni liikmetel huvi korral võtta ühendust komisjoni sekretariaadiga.

(allkirjastatud digitaalselt)
Signe Riisalo
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Riin Lindpere
protokollija

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristi Tori
protokollija